

Prostor bez konkurencije

Park kamene skulpture u Dubrovi zahvaća širok (danas i pravno utvrđen) areal otvorenog krajolika podno Labina. Posve blago ustalasan predjel determiniran je prirodnim ansamblima drveća i grmlja. Danas, kad je u taj pejzaž definitivno smješteno dvadeset (od ukupno 25 do sada urađenih) skulptura od istarskog kamena, postaje jasno da je Dubrova trenutno bez konkurencije po opsegu i izvornoj ljepoti parka, po koncepcijskoj čistoći fundusa, po integritetu forme i prostora. To nije prisutnost skulptura u krajoliku – već priroda i likovna kreacija kao jedinstveno umjetničko djelo.

Meditranski kiparski simpozij u kamenu o sedmoj obljetnici svog postojanja više nije amjeli napor ili anagom inercije održana priredba. Nakon početnih nedostataka (pa i ponekog promašaja) simpozij se sadržajno i organizaciono stabilizirao i konsolidirao te od sve afirmiranije manifestacije dorastao do pravoga kulturnog autoriteta.

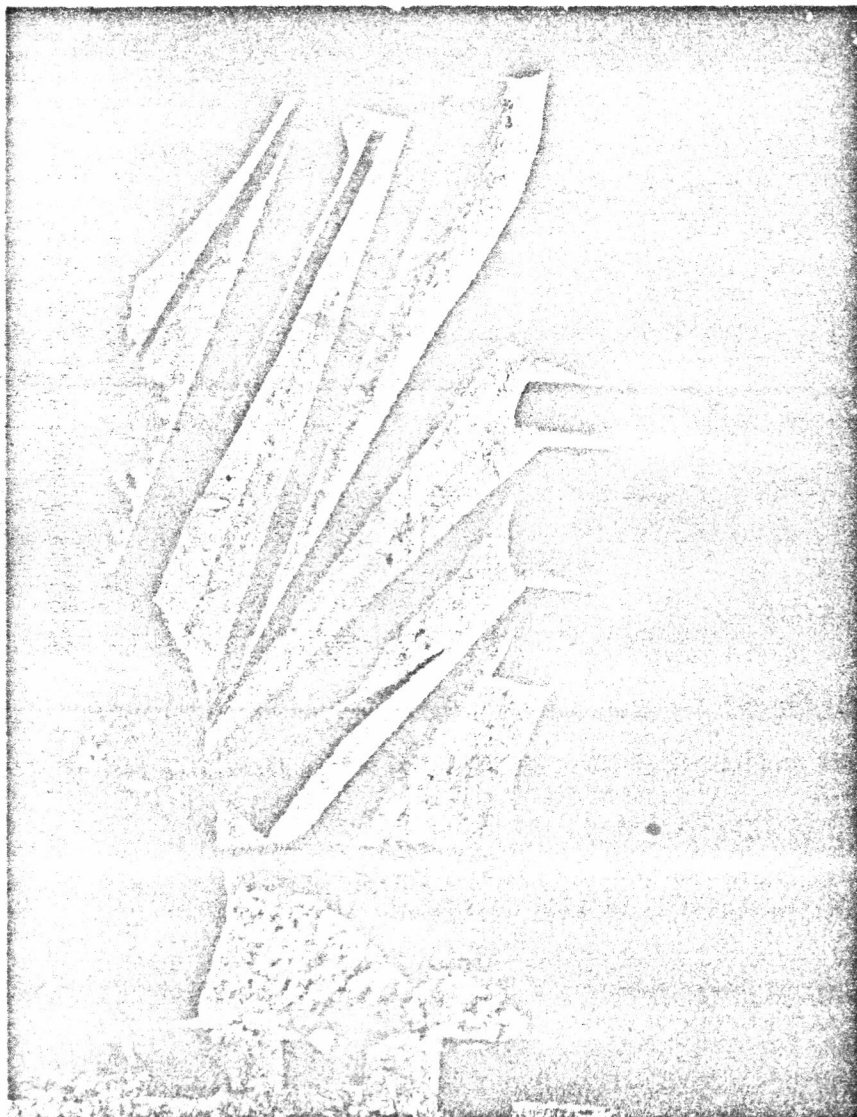
Dakako, još ima problema, dopunjuju se iskustva i niču nove zamisli i mogućnosti o djelovanju u okviru fenomena Dubrova. U parku su potrebne određene manje ali oprezne hortikulturene intervencije. Nedostaje priručna zatvorena radionica. Radi se na preseljenju jednog proizvodnog pogona, smještenog uz rub parka. Simpozij nema kataloga koji je potreban kao atestat i kao reprezentativan vodič.

Osim toga, nisu ni načete šanse koje pruža simpozij kao medij u kojem su dozrele brojne teme i sadržaji što ih treba demonstrirati, prezentirati u stručnom i u širem krugu. Potrebno je ozbiljno i ustrajno poraditi i na intenzivnijem uklaapanju kiparskog simpozija u kulturni život uže i šire sredine, u turističke aranžmane itd.

Širok spektar skulptorskih rješenja, odlično pomirenih u prostiranju parka Dubrova, upravo je obogaćen radovima trojice sudionika ovogodišnjeg Sedmog mediteranskog simpozija.

NINO CASSANI (Milano) obradio je zavidnom tehničkom vještinom svoj kameni blok. Kompaktan kameni kotač dinamizirao je, za nj već tipičnom, cvjetnom konstrukcijom na čelnoj strani. Izraz ne nosi toliko volumen kamenog korpusa, već razgibana reljefna površina u kojoj se sabiru rotacione snage skulpture.

Značakli komponiran motiv na krugu živi u igri smjene sjena i svjetlosnih odraza. Dinamično je ispoljena energija

Petar Hadži Bošković: »Forma«

Snimio: BRANIMIR BAKOVIĆ

kruženja koja jedan isječak cvijeta izbacuje u prostor. Time pribavlja ekspanzivnu snagu Cassanijevu. Velikom krugu (»Grande rotante«) i ublažuje pri-

misao da se usprkos reprezentativnim dimenzijama koluta, radi (možda i podsvjesno) o gigantizaciji ornamentalnog detalja.

● Po opsegu i izvornoj ljepoti, po koncepcijskoj čistoći i integritetu forme i krajolika, park skulpture u Dubrovi kraj Labina jedinstveno je umjetničko djelo

Mnogo je monumentalniji dinamizam što ga je suverenim zamahom ostvario makedonski kipar PETAR HADŽI BOŠKOV (Skoplje). Kipar je uspio olakšati kamenu masu i sačuvati nemir obrisa odvaljenog bloka, koji odgovara oštrom užljeba što su ga ispresijecale. Niz napevitih, dijagonalnih, nepravilnih usjeklina snažno aktivira blok na kojem žive poput kristaliziranih aglomeracija ili tektonskih nabora.

Poznate nazupčane strukture Hadži Boškova u metalu pretvorile su se u isprekrižene kanelire, koje vode misao u posve druge, arhajske sfere, možda k prvotnom doživljaju kanelira kao znaka života u kamenu, kao pokreta i uzleta. Svjetlost mijenja ritmičku raščlanjenost i dinamičnu usmjerenost oštro rezanih dubljih i plićih lomova. Iskošenost i nejednakost kanelira daje snažnu tenziju i ekspresivnost ovoj skulpturi. Dinamično strujanje se ne zaustavlja na rubu bloka.

ANTE JAKIĆ (Zagreb) ostavio je u Dubrovi dosad jednu od najosebujnijih skulptura. Odlično smješten ispod labinskog čunja u dalekoj vizuri, njegov je »Praotac« dosegao punu funkciju kao prostorni organizam i kao plastična dedukcija jednog figuralnog motiva. Jasna je, naime, asocijativnost ove kompozicije koja je u svojoj kondenzaciji došla do vitalnih simbola i do sustinskih plastičnih početa.

Sugestivna je disciplinirana snaga i mirna skladnost uravnoteženih elemenata kompozicije, koji su razdvojeni ali nisu emancipirani. U apsolutnom ekvilibriju najjednostavnijih, primarnih formi esencijaliziran je jedan životan sadržaj. Upravo je nevjerojatno kako usprkos majestoznosti ove kamene skupine nije iznjerenjena ni određena ludička komponenta i sardonski prizvuk.

Meditranski kiparski simpozij očito odlično i odlučno pridonosi reafirmaciji kamena kao sredstva suvremenoga skulptorskog izraza.

DR VANDA EKL